

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Múzeum-körút 7. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Külön előfizetőknek külön czimszalaggal küldve:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

Az e lapokban foglalt czikkeikért minden utánnyomási jog tartva.

☛ **Telefon: 623.** ☛

TARTALOM

Lap

Állattenyésztésünkről. — Vámos Jenő, B. G. F., B. It.	169
Donáth-féle szabadalmazott víz- és homok keletetógép	171
Vegyesek	172
Aprók	172
A budapesti piaci teljes tej. Monostori Károly.	
— A Bissulin.	

Allattenyésztésünkről.

I.

(Törvényjavaslat az állattenyésztés fejlesztéséről. — A Derby kudarcunk. — Észrevételek állami ló-tenyésztésünkhöz.)

E lapoknak voltaképen most diszkiadásban kellene megjeleníteni, hogy külsejével kifejezze azon való örömet, hogy a magyar állattenyésztés ügye — a melyért ez a lap létezik — nagyot lépett előre. A földmivélsügyi minisztertől beterveztett törvényjavaslat jelentős lépés az állattenyésztés fejlődésében. Az igazság ellen vétenénk azonban, ha mindjárt itt, a részletes ismertetés és bírálat előtt ki nem jelentenénk, hogy mi ezt a lépést azon a hosszú uton, a melyet még be kell futnia az állattenyésztés ügyének, csak az első, a kezdő lépésnek tekinthetjük.

Avagy lehetne-e másképp?! Hiszen maga a javaslatot tevő miniszter mutat rá az indoklásban a következő számadatakra:

A legutóbbi két évtized alatt az állatállomány gyarapodott:

Svájcban 62·5%, Dániában 25·2%, Németalföldön 15·8%, Németbirodalomban 16·6%, Ausztriában 12·1%, Magyarországon 3·5%.

A felsorolt országok állatállományát a mezőgazdaságilag használt területre elosztva, száz négyzetkilométerre esik:

Németbirodalomban 7.895, Dániában 6.526, Németalföldön 6.436, Svájcban 5.614, Ausztriában 3.907, Magyarországon 3.129 állat-egység.

Ezekhez a számokhoz nem kell magyarázat. Ha a miniszter a törvényjavaslathoz fűzött megokolásban, a mely 8 nyomtatott ivoldalra terjed, csak annyit mondott volna, csak ezeket a számokat vitte volna a törvényhozás elé, az maga is elég okadatolása lenne a törvényjavaslat szükségességének. *De egyuttal ezek a számok jelzik azt is, hogy milyen nagy utat kell még megtennie állattenyésztésünknak, és hogy ennek a törvényjavaslatnak méretei és eszközei nem elégségesek.*

Az állattenyésztés irányításába az államnak közvetve és közvetlenül van módja befolyást gyakorolni. Mind a két módot, a mint tudjuk, igénybe veszi az állam ma is. A közvetett beavatkozást szolgálják a tenyészállatközvetítések, díjazások és kiállítások állami támogatása, tenyészállatok beszerzésének anyagi áldozatokkal járó megkönnyítése, tenyésztési egyesületek, körök támogatása, a köztenyésztés irányainak és körzeteinek megállapítása — és egyéb apróbb-nagyobb, általunk ismert módok, a melyeknek lényegbevágó tulajdonságát képezi az, hogy az állam nem mint cselekvő személy intézményekkel és maga tenyészette anyaggal lép a küzdőterre, hanem elősegíti, támogatja a társadalomnak az állattenyésztés emelésére irányuló törekvéseit.

Az állattenyésztés emelésének erősebb, hatásosabb neme a közvetlen, személyes beavatkozás. A mikor az állam méneseiket tart fenn,

fedezett állomásokot létesít, az állategészségügyet rendezi, állatbiztosítást kreál, állatkiállításokon részt vesz, azokat rendezi, vagy rendezni segíti, *biztosítja az állattenyésztés piacait* — akkor olyan eszközökkel élt az állattenyésztés emelésére, a melyek egyszerre képesek megváltoztatni az állattenyésztés képét egy országban.

Ilyen szempontból — és ez elvitázhatatlanul helyes, magasabb, a törvényhozás filozófiájáig felemelkedő szempont, — megbírálván ezt a javaslatot, kellett azt mondanunk, hogy az kezdő lépés, okos, jó javaslat, de nem az, a melyet az ország állattenyésztésének helyzete *parancsoló erővel megkövetel.*

Ez a javaslat legnagyobb részében csak közvetett eszközökkel dolgozik. Segít, támogat, perzenteket fizet jobb-balra, de nagyon keveset tesz, a mitől olyan rohamos javulását várnók az állattenyésztésnek, a milyenre az állam közvetlen alkotó erejétől számot tarthat az a gazdasáradalom, a mely mindenfelől nyomorítva, az állattenyésztésben keresi jövő megélhetésének főfundamentumát. *Perczentes javaslat ez!* Az állattenyésztés előmozdításának tagadhatatlanul nagy hátránya szegénységünk, de annyira talán még sem vagyunk szegények, hogy a köztenyésztés költségei kamatteher viselésének az állam vállára vetése lényeges fordulatot, javulást eredményezne állattenyésztésünk fejlődésében.

De vegyük pontonként a javaslatot:

1. A köztenyésztésre szolgáló apaállatok költségmentes állami közvetítésétől a jövőben sem várhatunk igen sokat. Tisztelet-becsület adassék az állattenyésztési — a jövőben pedig a törvényjavaslat szerint m. kir gazdasági felügyelőségeknek, de mégis meg kell mondanunk, hogy a közvetített apaállatokban nem mindig volt köszönet. Hogy pedig, ha e felügyelőségek ügyköre még bővülni fog, a működési területükön fekvő nagyszámu községek szükségleteit, állattenyésztésének irányát a fizikai lehetetlenség folytán még kevésbé fogják ismerni — a mainál is gyakrabban fog minőségben ráfizetni a község az ingyenes állami közvetítésre, az kétszerkettő.

2. A köztenyésztésre szolgáló ajánlatok vételárának egy évi kamatmentes előlegezésében sem láthatunk fontos, a köztenyésztést emelő tényezőt. Mert — bocsánatot kérünk — de ha egy községnek ma nincs pénze ilyen célra, mához egy évre rendszerint éppen ugy nem lesz a kamatmentes kölcsön visszafizetésére. Akkor meg éppen nem lesz, ha közben még kitűnik, hogy az államilag beszerzett apaállat be sem vált. Ha pedig az ilyen kölcsönt az állam a végrehajtóval szedeti be, akkor oda a kamatnyereség. Többe kerül a hus, mint a leves. — A melyik községnek meg van pénze erre a célra, az nem vesz fel erre a célra, az nem vesz fel kölcsönt sem kamattal, sem kamat nélkül. Bolond dolog is volna adósságot csinálni, ha nem kell!

A vételár 20%-ig terjedhető elengedése — ez már beszéd. Ez jó dolog! Nem azért, mert így az abszolút szegény községek is juthatnak apaállathoz, mert hiszen az annak a községnek majdnem mindegy, hogy 400 vagy 480 pengő forintokkal marad adós, hanem ettől azt várjuk, hogy szegényebb községek is *részánhatják magukat jobb minőségű apaállatok beszerzésére.* Ha ilyen irányban használtatik fel az a 20% engedmény, és ha ennek nyoma is lenne a törvényben, akkor igenis üdvös hatást várhatnánk tőle. Mert különben inkább

könyörödományok osztogatásáról lesz szó a legtöbb esetben, ezt pedig nem intencionálja a javaslattevő miniszter.

3. Nunc venianus ad fortissimum! Az állam 1 év tartamára a saját költségén biztosítja a köztenyésztés céljára szolgáló apaállatokat elhullás vagy kényszervágás esetére. Bravo! Ehhez társolni volna kedvünk. Ezt találjuk mi a javaslat egyik legszerencsésebb gondolatának.

Kettős haszna lesz ennek. Az egyik közvetlen. Az, hogyha elhull az apaállat, nem telnek hónapok, sőt évek bele, a míg új és jó kerül. Csak a ki ismeri a viszonyokat, tudja, hogy mit jelent egy községi bikának az elhullása. Kedvét szegi a gazdaközönségnek minden újabb tökebefektetéstől. Szerencsére a községi apaállatok közül a bikák jórészt már ma biztosítva vannak.

A közvetett haszon abban áll, hogy megbarátkoztatja az állam a népet az állatbiztosítás gondolatával és hogy ez egy lépést jelent a kötelező állami állatbiztosítás felé.

Benső meggyőződésből ki kell fejeznem, hogy ezért az intézkedésért szívből üdvözlöm a törvényjavaslat megalkotóját.

Messze vagyunk még a kötelező állami állatbiztosítástól, de jelentős lépést tenne e felé a miniszter, ha e törvényben kimondaná, *hogy a községi apaállatok állandó* — nemcsak 1 évre terjedő — *biztosítását az állam vállalja el.* Ez igazi közvetlen, hatásos állami beavatkozás lenne. Az ezzel járó pénzügyi teher nem lenne nagy, egy részét fedezni lehetne az ezzel a javaslattal megteremtett állattenyésztési alaphoz és az évi költségvetésbe beállított összegből, másik részét szívesen magukra vállalnák a községek, pl. olyan módon, hogy minden új apaállat beszerzésénél bélyegilletéket rónának le az államnak.

A módot különben bátran rábizhatjuk a törvényhozásra, de hogy az intézkedés ily módosításának áldásait mindig is erősen érezné a köztenyésztés és az mindenki előtt nyilvánvaló.

4. Az apaállatok vételéhez adott kölcsönöknél nagyobb és jobb hatást kell tulajdonítanunk a javaslat ama intézkedésének, hogy egyéb tenyészanyagok költségmentes állami közvetítéssel eszközölt beavárlására fordított és legtöbb 5 év alatt egyenlő évi részletekben törlesztendő kölcsönök esedékes kamatterhét fele összegéig az állam fizeti.

Nagyobb hatást kell tulajdonítanunk, mert itt nagyobb investációról van szó a legtöbb esetben. Ezrekre menő beszerzésekről sokszor, a melyeknek kamatterhe jókora, számottevő — esetleg a vételkedvet is meggátló, lohasztó — összeg. Hogy így van, arra bizonyosság az, hogy a miniszter is 5 (és nem mint fentebb 1) évre gondoskodik a kamatterhek enyhítéséről, és hogy a javaslat indoklásában is kiemeli, hogy míg a szarvasmarhatenyésztés emelésére szolgáló alaphoz rövid időre, részlettörlesztés kötelezettsége mellett nyújtott kölcsönök nem felelnek meg a kitűzött célnak a multban, mert a hitelt élvezők fizették ugyan a kölcsönvett összeg kamatait, de a tőkét nem törlesztették és így az alapot elvonták rendeltetése igazi betöltésétől, a forgó tőke szolgáltatástól — addig a pénzügytől kölcsönvett, tenyészanyag beszerzésre fordított nagy összegek kamatterhének megkönnyítése igen bevált módszernek bizonyult.

Ez egyuttal ad 2.-nél elmondott véleményem.

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A legjobb fölözógép az Alfa-Separator.

nyünk igazságát is szolgálja, azaz azt, hogy az államnak a szegény községek nem fizetnek vissza 1 év múlva az apaállat vételhez adott kölcsönt, hanem úgy kellene behajtani — akkor meg oda a kamathaszon.

5 és 7. A tenyészállatok eddigénél nagyobb mérvű díjazását veszi tervbe a miniszter és egy Budapest székesfőváros területén vagy annak környékén tenyész- és haszonállatvásárok, kiállítások, díjazások és árverezések tartására alkalmasan berendezett, állandó jellegű telep létesítését.

Szivből örülünk neki. Ezt — szerénytelen-ség ne essék szólni — egyben-másban e lapok mérlege javára is írjuk. Ezek a lapok hangoztatják már évek óta a mi kiállítási rendszerünknek, épületeinknek, alkalmainknak hátramaradottságát, ezek a lapok mutatnak irigységgel a művelt nyugat ilyen fejlett intézményeire. Képből és írásból megragadtunk minden alkalmat, hogy a nyugati államok, főleg Anglia és Németország állatkiállításait, díjazásait, versenyintézményeit ismertessük és itthon hasznuk létesítésére buzdítsunk. Dicséret érte Darányi Ignácznak, hogy ezek nagyjelentőségét felismerve, megvalósítja a mi álmainkat, — sőt tovább megy és oly kiállítási centrum létesítését veszi tervbe, a mely egyúttal a tenyész- és haszonállatvásárok központja lesz.

Két dolgot azonban nem mulaszthatunk el már most figyelmébe ajánlani a miniszter urnak és a törvényhozásnak. Az egyikről már egy ízben szóltunk, most konkrét formában kérjük, hogy törültsenek a javaslatban a »vagy annak környékén« szók. Csakis a fővárosban lehet ez a telep. A másik az, hogy ez milliós befektetést igénylő intézmény lesz. Itt minden szükkeblőség a terv céljainak meg-
hiusulására vezet.

Különböztetve erre máskor még visszatérünk!

6. A közös használatra szolgáló apaállatok gondozóinak jutalmazása jelentéktelen dolog. A javaslat is annak tartja, a mikor az indoklásban kimondja, hogy a jutalmazásra szánt összeg harmincz koronát meg nem haladhat. Nem mondjuk, hogy semmit sem ér ezen intézkedés, de a köztenyésztésre való hatásában, az állattenyésztés fejlesztéséről szóló javaslatban annyira jelentéktelen, hogy kár volt neki külön pontot szánni. Elfért volna a végrehajtási rendeletben is.

8. A javaslat gerinczének kell az utolsó pontot mondanunk. »Perczentes javaslatnak« mondjuk előbb e javaslatot. Nem gunyból. Tényleg a javaslat főszekőze a perczentes viselése az állam részéről. Egy pontban sem szolgálja azonban annyira a perczentes viselést, mint a 8. pontban.

Itt, ezen a helyen arról elmélkedni, hogy mi a legelő az állatnak, hogy a mi állattenyésztésünk legnagyobb nyavalyája a jó legelő hiánya, hogy addig nem is lehet szó az állattenyésztés fejlesztéséről, a míg a legelőjavítás, egészséges »legelő politika« (ne tessék félremagyarázni) be nem következik — nevetéses lenne.

Hiszen a miniszter mondja a javaslat indoklásában, hogy a sík- és dombvidéken levő ca 5 millió kat. hold, a hegyvidéki 1½ m. kat. hold legelő viszonyitva az ország mai állatállományához elégségesnek látszik, de ha »a legelő kizsárolt állapotát és hanyag kezelését figyelembe vesszük, érthető, miszerint állattenyésztésünk fejlesztése tekintetében nélkülözünk a legelő azon áldásos befolyását, melyet azok más országokban az állattenyésztésre gyakorolnak«.

Ha az állam fedezi ama kölcsönök kamat-terhét, a melyek:

a) közlegelő létesítésére, karban helyezésére, javítására és felszerelésére;

b) ily legelőknél vagy legelők létesítését célzó földbirtokok örök áron való vásárlására;

c) üszöborju kifutók létesítésére és

d) havasi legelőknél szükséges investációkra fordítanak, úgy alapját vetette meg egy oly egészséges legelő politikának, a melynek hatását már igen rövid időn belül érezni fogja állattenyésztésünk.

Ezért mondjuk ezt a pontot a javaslat gerinczének. Ennek az egy pontnak teljes erővel, alaposan és minden eszközt megragadó végrehajtása fog annyit érni, mint az összes többi, a javaslatban felsorolt intézkedéseké.

Szó sincs róla. Itt is lehetne többet várni, többet követelni az államtól. A jó legelőpolitika nemcsak annyiban áll. Igaz, hogy a mezőrendőrségi törvényben egyebek is vannak a legelőkről és legeltetésről, de az is igaz, hogy ez a törvény revízióra szorult — és hogy a revízió készül is — de sokáig marad el az éji homályban.

A javaslat többi §§-ai nem igen nyújtanak taglalni valót. Ezek ugyszólván a 1. §. végrehajtási rendeletét adják.

A 2. §-ban igazán helyes és a miniszterre valló intencziók jelentkeznek, a segítések igénybevehetőségének megállapításánál.

Itt csak egy szavunk volna. A végrehajtásban a lehető legnagyobb egyszerűséget, közvetlenséget kérjük. Ne kellessen annak a közbirtokoságnak ezer fórumot megjárni, míg elintézik a kérését. Ezt, mérlegelve a javaslat intenczióit, bizton is reméljük.

A 3. §-ban és a 4-ikben van az, a mi Montecuccoli szerint a hadjárathoz kell: 1. pénz, 2. pénz, 3. pénz. Csak azután ehhez a hadjárat-hoz kevésnek ne bizonyuljon az, a mi mindig kevés.

A 7. és 8. §§-ban kisebb, de jóleső kedvezményeket biztosítanak: bélyegmentesség és önköltséges vasuti szállítás.

Azzal végzük, a mivel kezdünk:

Nem az állattenyésztési törvény ez, a mely szerves egészében gondoskodik az állattenyésztésről, nem mindenre kiterjedő fundamentális munka, de jó kezdő lépés, a melyet csak örömmel és hálával fogadhat a gazdaközön-ség alkotója kezéből. *Vámos Jenő.*

*

Telivér lótenyésztésünk tehát alapos vereséget szenvedett az osztrák »Derby«-ben.

Nem baj, csak szégyenletes; mert hiszen nemcsak a német, de az orosz tenyésztés főzte őt le. Volt is olyan lehangoltság vasárnap akár az angol Derby után, melyet »Kisbér« nyert meg annak idejében. És hogy ez többször meg ne történhessen, hát az angolok tenyésztésük emeléséhez hozzáláttak és hogy mily eredményel, azt láthatjuk. Hiába erőlködik Franciaország, daczára hogy »stayer« versenyekre alapítja verseny rendszerét, hogy »Flying Fox« és egyéb kitűnő méne ivadékaival a kék szallagot Angliában megnyerje. Igaz, hogy későn is viszik át a Crack-eket az angol csatornán. De nem sikerül. Legfeljebb az angol gyarmatokból kerülhet ki egy-egy kiváló nyerő. Tehát ezek is voltaképpen angolok.

Németország az ő gróf Lehndorf-jával szorgalmasan vásárol Angliában. Miután a család rokontenyésztés kulcsa a Bruce Lowe-féle elmélettel felszínre került. Lehndorf mindig oly familiákból vásárol méneket és kanczákat, melyek az otthonlevő anyag rokontenyésztésére alkalmasak. Halad is a német tenyésztés rohamlépésekkel előre.

Mi már aligha visszük el az ő Derbyjüket, kancza és más magasan dotált díjaikat.

Az oroszok nálunk vásároltak kitűnő kanczaanyagot és bizony több »Kincsem« ivadék disziti már az ottani tenyészanyag és a nálunk nevelt lovakat féltékenyen őrzik új hazájukban. Mi persze kiadtuk, mint mindig, olcsó áron a legelőkelőbb származású és itt nálunk akklimatizált és kipróbált kanczaanyagot.

Hogy nem mindig a 200,000 forintos méneken mulik a legjobb ivadékok produkálása, hanem inkább a tenyészművelés és hogy a rokontenyésztés helyes alkalmazása szüli a nagy ágyukat, az bizonyos. Így lón, hogy a

még krakkói »Derby«-n helyzetlenül futott »Sac à papier« is apjává lón egy »Intrygant«-nak, a mely elejétől-végig átázott talajban 4 hosszal veri a német tenyésztés legjobbját »Horizont II.«-öt, mely ismét 5 hosszal előzi meg a mi tenyésztésünk legjavát. Ez a »java« persze »sehol« sem volt!

Az elmondottakra és az ért vereségre nincs menthető ok.

Két dolog az, a mely a kudarcot előidézte:

1. A tenyészművészet nemtudomsága, és
2. Versenyrendszerünk tarthatatlansága.

Ad. 1. Mi többször felszólaltunk már az el-len, hogy a származás rokontenyésztési momentumaira, valamint a származásra általában a tenyésztők nem fektetnek nálunk oly nagy súlyt, mint kellene. Itt az Intrygant példája, mit képes a rokontenyésztés produkálni. Méneink sem mindig illők a mi elfinomodott kanczáinkhoz és bármely még oly rossz kanczából is jót akarnak telivértenyésztőink nevelni, ha, mint mondják, előkelő ménhez vezetik őket. Ez »a banque« játék. Vagy kitűnő az ivadék, de legtöbbször »alpari«. Kitűnő, ha a véletlen és nem az átgondoltság eredménye a jótékony rokontenyésztés összeillesztése; nulla ha az összekötő kapocs nincs meg. Rendszeren a komoditás az oka mindennek, mert tenyésztőink nem vesznek időt maguknak, hogy a párosítandó kancza származási levelét a legillőbb ménekeivel összeegyeztessék. Ha pedig összeillenek, kitűnő ivadékok jönnek létre.

A földmívelési minisztérium lótenyésztési osztályának volna kötelessége, az állami telivér ménekhez beosztandó kanczákat visszautasítási jogát ezen az alapon végeztetni a protekcionális alap tekintetbe vétele nélkül.

Intrygant pedigreeje, a 19-es a nagy stayer familián épül fel, hasonlóan mint az idei Derby-nyerő kanczáé, Signorinettáé a 23-ason.

Intrygant 19	Sac à Papier 19	Salsibony 32	Camballo 2	Caabuscan 19
				Little Lady 2
		First Flight 19	True Blue 32	Oxford 12
				Smilax 32
			Melton 8	Master Kildare 3
	Impatient 19	King Monmouth 7	Selection 19	Violet Melrose 8
				Hampton 10
		Patient 19	King Lud 19	Preference 19
				King Tom 3
			Miss Sommerset 7	Qu vive 19
Signorinetta 23	Goodfellow 2	Speculum 1	King of Trumps 2	
			Effie Deans 7	
		Griselda 19	Vedette 19	
			Doralice 1	
			Strathconan 11	
			Perseverance 19	

Signorinetta 23	Chateaux 15	L'Élé 15	Barcaldine 23	Solon 23
				Ballyroe 23
		St. Simon 11	Ravissante 2	O'an Ronald 12
				Makeshiit 2
			John Davis 1	Voltigeur 2
	Siar of Portici 23	St. Angela 11	Kancza 15	Jamaica 4
				Fandango 5
			Galopin 3	Dublin' anyja 15
				Vedette 19
				Flying Duchess 3
			King Tom 3	
			Adeline 11	
			Newminster 8	
			The Heiress 4	
			De Ruyter 3	
			Singleton Lass 23	

Zsákot 90 fillértől darabonként Ponyvát

(vizhatlan) 170 fillértől □-méterenként szállit a Fischer-féle zsák- és ponyvagyár Budapest, Nádor-utca 31-33. 25 év óta az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladójának szállítója. Szőlőkötözőfonál, raffia, kévekötelek a legolcsóbb napi áron.

Ad. 2. Az örökös rövidtávú versenyek és tulzott sok handicap versenyeknek végre-valahára le kell tűnniök úgy Ausztriában, mint minálunk is a föld színéről, nehogy a magunk elite tenyészversenyeként tenyésztésünk, mint hajdanta a németeké, kudarcot valljon. Alig van néhány hosszú távra eredményesen futó lovunk.

Ne Anglia hibás kifejltségű versenyügyét vegyük példa gyanánt, hanem Franciaországát a hosszútávokkal. Az amerikai úgynevezett »Fleck weg«-lovaglás a tempót nagyon meggyorsítja s tarthatatlan egyik lótenyésztési kapacitásunk azon érvelése, hogy rövid távon gyors tempóban nehezebb versenyt nyerni, mint hosszútávú lassúban. Most a lassan futó hosszútávok rég letűntek. Igaz, hogy az idei Derby mérsékelt volt gyors, de oka a talaj mélységében is keresendő.

Bennünket voltaképpen a telivér lótenyésztés csak annyiban érdekel, hogy ez egy eszköze a félvértenyésztés fellendítésének. A *mindenható remonta* jelszó mellett csak a hadsereg dédelgettetik. De oda kitartó lovak kellenek. A félvér tenyésztésnek nem mindenféle rossz lábú telivér fliyerek kellenek, mint correctorok, melyek amúgy is a tulajdonos előkelőségének sorrendjében vásároltatnak meg és nem minőség szerint.

Ezen változtatni kell!

A telivér tenyésztésünk kudarcza a félvér tenyésztés kudarczával jár együtt. Pedig félvér tenyésztésünk ugyancsak rossz lábakon áll jelenleg.

Módjában áll a földművelésügyi m. kir. miniszternek a telivér lótenyésztés ügyét a Casino és Jockey-Clubból a miniszteriumba visszaterelni, csak hogy fiatalabb és nagy tudású erők kellenek oda.

Visszont új erők, új elnök, új igazgatóság működik a Jockey-Clubban s ezt arra kérik, kegyeskedjenek a rövidtávúkat a versenyügyből kiküszöbölni s a stayer versenyeknek a megillető részt megadni.

Darányi Ignác minisztertől és gróf Nádasdy Tamás elnöktől várjuk a dekadenciális állapotok megváltoztatását és úgy telivér, mint félvér tenyésztésünk újbóli felvirágoztatását.

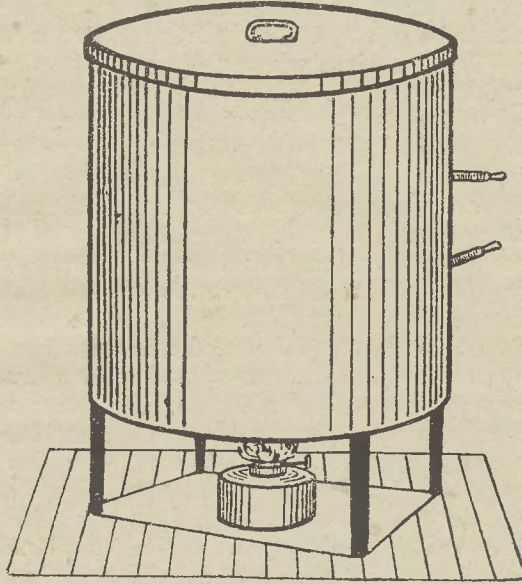
B. G. F.

*

Azt valamennyien igen jól tudjuk, hogy a politikában mindenkor nagy szerepe volt, van és lesz, a katonai czopfnak, azonban, hogy lótenyésztésünk kerékkötője is lenne ez, azt talán még a polgári irányító körök sem igen tudják, a katonák meg belátni nem akarják, már pedig sajnos, de való, ez így van, a mely mihamarabbi gyökeres orvoslást igényel; mert különben lótenyésztésünk az eddigénél is még jobban fog visszafejlődni.

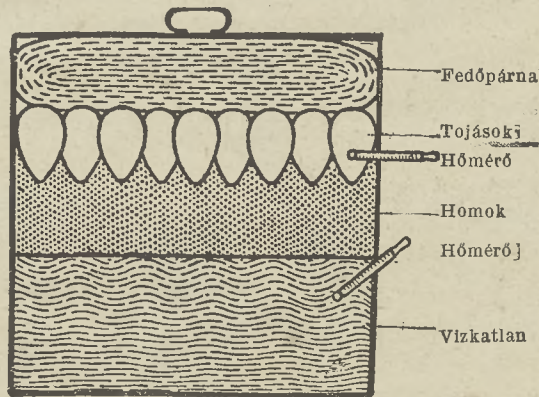
Azon esetben, ha ezen fenti állításról valaki meggyőződést akar szerezni, az vegyen annyi fáradságot magának és menjen el július havától kezdve egészen a következő év február haváig, tehát azon időtől fogva, a midőn már a ménék fedezettési állomásokról visszajöttek, egészen addig, a míg oda ismét ki nem mennek, bármely nem esős hétköznapon egy méneleposztály laktanyájába. Az érdeklődő a következőket fogja ott látni: kora reggeltől majdnem a déli óráig a legnagyobb melegben éppen úgy, mint a legnagyobb hidegben, a laktanya udvarán levő nyitott lovardában — fedeles lovardája egyetlen egy méntelep osztálynak sincsen — hogy a több ezer korona értékű ménék sebes vágtában és a legsebesebb ügetésben (kemény talajon) lovagoltatnak. Már most valószínűleg sokan azt fogják kérdezni, hogy miért lesznek a ménék naponta annyira lecsigázva, mikor azok egészségük fenntartására tökéletesen elegendő napi 1/2—1 órai lépés és ügetés. Hja, erre az a válasz,

hogy a méneskari katonák katonai kiképzése a vezetőség előtt fontosabb a lovak testi épességénél. Már pedig különösen akkor, a midőn ezen lovak a megerőltető 5 hónapi fedezettések után hazajönnek, azoknak inkább a pihe-nésre van szükségük, mint az agyonvágatásra. Lesznek valószínűleg olyanok is, akik azon fognak csodálkozni, hogy engedheti ezt meg a m. kir. földművelésügyi kormány, erre a válasz szintén igen egyszerű. A méneskari

45-ik ábra. A Donath-féle keltetőgép.

katonai vezetőség azon kérelemmel fordult a kormányhoz, miszerint engedje az meg, hogy a méneskari katonák ezentúl a lépés és ügetésen kívül a vágtában is ki legyenek képezve. Ezen kérelmük megokolására azt hozták fel, hogy e nélkül a fedezettési állomásokon a lovakat képtelenek lelovagolni, mivel ha a ló egyikkel vagy másikával elragad, akkor nem tudják azt megülni. Erre mint lovas ember, csak azt jegyzem meg, hogy a vágta a legkellemesebb és legkönnyebb lovaglási mód, úgy, hogy ennek elsajátítására nem kell semmiféle különös gyakorlat. Ragadó lovakat lovagolni nem lehet, mivel azok a legkiválóbb lovasokat is elviszik, úgy tehát ezeket a testmozgás céljából kézen vezetve jártassák vagy pedig futószárazzák. A többiekre meg csak az a megjegyzésem, ha a sétalovaglásnál, a ló valamitől megugrik és vágtába átsap, azt fogja le az illető méneskari katonák és hozza ismét lépésbe vagy csendes ügetésbe. Ezt meg is fogja cselekedni, ha vágtába nem lett kiképezve, nem azért, mintha vágtában nem

46-ik ábra. A gép keresztmetszete.

tudná a lovat megülni, hanem ha vágtázni nem tanult, akkor annál inkább szem előtt fog lebegni, hogy vágtázni nem szabad. A vágtázás tanításának nagy veszedelme meg abban is rejlik, hogy a séta alkalmával a fedezettési állomásokon lévő méneskari katonák a kőkeményű országutakon is versenyt fognak lovagolni, míg ha vágtázni nem tanultak, azt kevésbé fogják üzni.

A fentiekből itélve ugylátszik, a vezetőség nem elégedett meg még avval, hogy köztenyésztésünket a magas angol vérű ménesekkel károsan befolyásolta, hanem azt az erős vágatással és sebes ügetéssel még rosszabbá igyekszik tenni. A kormány eddig a magyar parasztlónak egyedüli korrektorát a testileg nagyobb és erősebb arabot teljesen kipusztította és helyette az egyedül üdvözítő angol félvért hozta be. Ezt meg csak azért tette, mivel a nagyságra magasabb arabsok a sivatag arabsok típusával nem bírnak, így tehát korrektornak sem valók, már pedig a pusztai arabs olyan kicsi, s így a kisgazdáinknak sem kellett, mert annak utódjai gazdasági igazlónak nem felelnek meg. A nagy arabsok parasztlóvaink javítására — mint ahogy azt előbb is említettük — kiválóak voltak, már ezen egyszerű magyarzatnál fogva is, miszerint mind a két fajta Ázsiából származik, úgy tehát ha távolról is, mégis csak némi rokonság volt közöttük; utódjaik meg éppen nagyságuk folytán nem voltak olyan kicsinyek, hogy azok igaz vagy katonák lónak be nem váltak volna. Utóbbi időben különben már annyira ment ezen angol láz, hogy a Gidránokba is, (a melyek szintén arabs eredetűek voltak) angol vért csepegtettek és ezáltal azt teljesen hasznavehetetlenné tették, mivel egy természetes és egy mesterséges fajta, (természetes az arabs, mesterséges az angol) a párzásnál elegyül, de egykönnyen nem vegyül. Ugyanez áll a magyar paraszt lóra és a magasvérű angolra is.

Ilyenek után csodálkozik a kormány, hogy kisgazdáink még pótlólat sem képesek a ló-avatató bizottságoknak előállítani, valamint azon, hogy uradalmaink egymásután felhagynak a lótenyésztéssel. Utóbbiak mindinkább fel is fognak evvel hagyni, ha a kormány a félvéreket továbbra is házilag fogja tenyészteni és nem vásárlás útján kiegészíteni, mint a hogy az Francia- és Németországokban van. Erről különben más alkalommal bővebben fogok megemlékezni.

B. K.

A Donath-féle szabadalmazott víz- és homok keltető gép.

Donath Jenában víz- és homokkal, 40—50 és 100 tojás befogására kombinált keltetőgépet konstruált, mely olcsóságával tűnik ki. Ennek darabja 20 és 30 márkáért árusítatik. A gép szerkezete a következőkből áll: egy vizkatlanból, melybe egy hőmérő vezet. Azután egy 25 cm. széles homokrétegből, melyben a tojások elhelyeztetnek. A tojások közé szintén egy hőmérő vezet és végül a tojásokat egy kissé nedves fedőpárna fedi. A 46-ik ábrán látható a gép keresztmetszete. Alsó részében van a víz, mely langyosan lesz a katlanba öntve és az asbestbéllel ellátott lámpa segítségével 60 C-ig felmelegítve. Midőn a homokban a tojások mellett elhelyezett hőmérő 39—40 C^o-ot jelez, a tojások a gépbe helyezendők s a fedőpárnával betakarandók. Az egyedüli napi munka a tojásokat szellőztetni és megforgatni és a lámpát megtölteni. A napi petróleumfogyasztás 8 fillért teszen ki. A gép előnye: hogy a vízhőmérsék változatai nem igen jönnek tekintetbe, mert hiszen a homok a meleget egyenletesen tartja, a lámpa ha egyszer beállítatott, el nem éghető asbestbéllel lévén ellátva, egyenletesen ég, csakis a petróleum betöltés okoz némi munkát. A tojásra nézve kártékony gázok nem hathatnak, mert nincsenek, léghuzam sem állhat be és végül a gép felső részében a csibék szívesen tartozkodnak, tehát csibefelnevelőül is használható. Ezen egyszerű keltetőgép Krug M.-nél Jenában, Thalstrasse 12. kapható.

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni az 1908. évi új modellu

Perfekt Separatoraink elől.

Egydarabból sajtolt

Perfekt tejszállító kannák.

Teljes tejgazdasági berendezések.
Tessék árjegyzéket kérni.

BURMEISTER és WAIN

gép- és hajógyár részv.-társaság

Budapest, V., Kálmán-utca 3.

VEGYESEK.

A katonák élemezésének reformja. Egy bécsi lap értesülése szerint a hadsereg vezetősége fontos reformokat tervez a hadsereg legénységének ellátása körül. A hadsereg vezetősége már hosszabb idő óta arra törekszik, hogy a legénység táplálkozásában a hus mellett még a tejet, turót és sajtot is kellőképpen fölhasználják a legénység ellátásánál. Természetes dolog, hogy e termékeket közvetlenül a termelőktől szereznék be. E célból utasították az élemező-bizottságokat, hogy tegyenek kísérletet, miképpen lehetne a tejet és sajtot fölhasználni különösen a gyakorlatok közben. Az élemező-bizottságok már érintkezésbe is léptek a különböző gazdasági testületekkel és termelő-szövetkezetekkel. Más részről reformálni akarják a hadsereg legénységének ellátását abban az irányban is, hogy az ujonczoknak kezdetben kisebb és fokozatosan emelkedő husadagokat adnak, de annál több főzeléket és tésztát, mert az ujonczok, a mikor a katonasághoz kerülnek, csaknem nehezen tudják megszokni a csaknem egészen hussal való táplálkozást.

Állatdíjazás. Grabacon f. hó 9-én nyitották meg az állatdíjazással és versennyel egybekötött gazdaünnepet, a melyen résztvettek Botka Béla főispán, Jankó alispán, Csekonic Sándor és Endre gróf, a földmívelésügyi miniszter képviselőjében Losonczy Mihály miniszteri tanácsos, Poroszlay Béla főügyész, Mihajlovics Ödön árvaszéki elnök. Délben társasbéd volt és este műkedvelői előadás. Az ünnep rendezése körül Vihely Géza jegyző buzgólkodott sikerrel.

Házinyulentyesztés a hegyvidéken. A házinyulentyesztésnek a hegyvidéken való terjesztése és a hegyvidéki népek olcsó hussal való ellátása érdekében Darányi földmívelésügyi miniszter újabb a szolyvai gazdasági ismételőiskolának, a botrágyi gazdasági körnek és a nagyborzsovai gazdasági kör részére ezüstszőrű házi tenyésznulákat adományozott, melyeknek szaporulatai a jelentkező kisgazdák között ingyen, esetleg mérsékelt áron fognak kiosztatni.

Alfa-Separator Részv.-Társaság Budapest. Az utóbbi időben különböző hírek keringnek magyar vállalatunk feloszlását és üzemünk bezárását illetően. Ezen elterjedt hírek, melyek forrását sajnálatunkra nem ismerjük, minden alapot nélkülöznek és az igazságnak meg nem felelnek. A magyar Alfa-Separator Részvény-Társaság Budapest Lomb-utcái telepén változatlanul fennáll és a keringő hírekkel ellentétben ott épen ez idő szerint új-alkatítások, épületek átalakítása és nagyobbítások vannak folyamatban. Kérjük tisztelt üzletfeleinket és az összes érdeklődő köröket, hogy erről tudomást venni és minket eddigi megtisztelő bizalmukban továbbra is részesheteni sziveskedjenek.

Alfa-Separator Részvény-Társaság
Budapest, VI., Lomb-utca 11. szám.

APRÓK.

A budapesti piaci teljes tej. (Közlemény a m. kir. állatorvosi főiskola állattenyésztési laboratóriumából). Nem hiányoznak ugyan adatok arra nézve, hogy milyen az átlagos tej, de az itt közlendő adattal annak ismeretéhez járulni nem fölösleges. A m. kir. állatorvosi főiskola egyéb pályatételei között tavaly a következő is helyet foglalt: »Deríttessék ki a budapesti piaci teljes tehen tej néven forgalomban levő tejk fajszulya, szeny- és zsirtartalma, különféle forrásból szerzett tejpróbakon, a tejpróba liter árának összehasonlító feltüntetésevel«. Az 50 korona pályadíjat Révész Sándor és Pásztor Jenő IV. éves hallgatók nyerték. Nevezettek 200, a legkülönbözőbb tejárusoktól, természetesen a cél el nem árulásával beszerzett tejpróbát vizsgálták meg egyfelől fizikai tulajdonságaikra, másfelől vagyis hatásukra és szeny- vagy zsirtartalmukra nézve. Lakmus papírra valamennyi próba amphoter hatásnak, tehát e tekintetben szabályosnak mutatkozott, 6%-a azonban a fajszuly tekintetében kifogás alá

esett, zsirtartalom tekintetében pedig nem kevesebb, mint 40% bizonyult rosszabbnak az előírásnál, mely tudvalevőleg 2-8% zsirt követel meg a piaci teljes tehen tejben. A Gerber-féle savas és a Sichler-féle savtalan eljárással párhuzamosan megejtett és a Soxhlet-féle zsír meghatározással ellenőrzött 200 vizsgálatban, nagy ingadozásokat konstataáltak a tanulmányozók. Ez ingadozás 4-6% és 1-2% közötti határban mozgott s 10%-ban olyan tejet mutatott, a melyben a zsirtartalom alig haladta meg az 1%-ot. Drága (literenkint 26-30 fillér áru) teljes tejről levén itt szó, ez oly adat, a melynek páráját külföldi metropolisok piaci tejében hiába keressük. Még megdöbbentőbb a Gerber-féle eljárással kimutatott szenytartalom e 200 tejen. Az ingadozások ebben a tekintetben is nagyok, mert 13 milligramm és 2 (mondj két) gramm között változnak, szemben külföldi nagy városok tejjével, hol abban a szenyhatár 3-36 milligrammig megy egy literben. Minő horrendszámu bakterium és pedig kórmező is kerülhet avval a 2 gramm szennyel a fogyasztó szervezetébe, az elgondolható. Bár talán némileg magától érthető, de szomorúan érdekes, hogy legszenyesebb, legszirszegényebb a kis tejárusok teje és semmiképp se vigasztal az a faktum se, hogy igen sok esetben a drágább tej is éppen olyan rossz, mint az olcsóbb. Ha már az aránylag jó ellenőrzés dacára ilyen állapotok konstataáltak Budapesten, minők foroghatnak fenn országszerte. Valóban itt a legfőbb ideje annak, hogy a tejtermelés és árusítás kérdése higiéniai alapon rendeztessék, természetesen a konzumens védelmére, de egyben úgy, hogy a producensre ne rovassek túlhajtott követelésekkel el nem viselhető teher.

Monostori Károly.

A Bissulin, mint a ragadós hüvelyhurut gyógyszer. Bars megyében Bogner állami állatorvos nagyon sikeresen használja a Bissulint a ragadós hüvelyhurut gyógyítására. Ezt a szert a tromnesdorfi vegyészeti gyár állítja elő Aachenben, és az erősen fertőtlenítő »Soziodok higany és különféle zsirok elegye. Szagtalan. Egy héten át minden nap be kell tölteni a beteg tehen hüvelyébe egy kupot, a hol gyorsan elolvad. A második és harmadik héten már csak minden másodnap, a későbbi hetekben minden harmadik nap. Könnyebb megbetegedésnél 15 db kup egy tehenre elég. A kezelés időtartama 3-6 hét. Az apaállatoknál a vaszóra tolják a kupot. Hogy az ugyanazon istállóban levő tehenek a ragálytól mentesek maradjanak, minden 2-3 napban célszerű egy-egy kupot betölteni hüvelyükbe.

Magyar intézet. Fennáll 1898. óta

LABORATORIUM VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE R.-T. BUDAPEST, VI., FELSO-ERDŐSOR 10.

TERMELÉS ÉS SZÁLLÍTÁS:

1. Védo-oltóanyagot lépfene ellen, juhok, szarvasmarhák és lovak részére;
 2. Védo-oltóanyagot orbáncz ellen, sertések részére és
 3. Védo-oltóanyagot szerzőgő üszök ellen, poralakban;
 4. Gyorshatású lépfene-szérumot, gyógyító és védőoltásra;
 5. Fokozott hatású sertésorbáncz - szérumot, gyógyító és védőoltásra;
 6. Fertőző tüdőlob-szérumot borjúk részére;
 7. Mirigykór-szérumot;
 8. Vérhas-szérumot;
 9. Tyukkolera-szérumot;
 10. Suptol-Buraw-t a sertésvészgyógyítására;
 11. Fertőző virust egerek kipurztítására és
 12. Tuberkulint sürítve és higitva;
- végre L. V. T. jegyű oltáshoz szükséges különleges műszereket, nevezetesen: oltófecsken-dőket, hőmérőket, szörnyiró-ollókat, oltótűket stb., mérsékelt áron.

addig a míg a kezelés tart. 100 kupocskát tartalmazó ládika ára 12 1/2 márka. Bikák számára külön Bissulin pácizkák 50 drb 5 márka.

Vásári tudósítások.

Budapesti vágómarhavásár.

Hivatalos jelentés.	1908. június 11.		
Fölhajtás és árak:	I.	II.	III.
119 Bika	62-72 (—)	50-60	—
764 Magyar hizott ökör	70-78 (—)	64-68	54-56
277 Tarka hizott ökör	76-86 (90)	68-74	54-66
— Magyar legelőmarha	(—)	(—)	(—)
— Boszniai ökör	(—)	(—)	(—)
189 Magyar tehen	(—)	50-66 (—)	(—)
420 Tarka tehen	(—)	50-74 (80)	(—)
38 Bivaly	(—)	38-50 (56)	(—)
22 Növendékmарha	(—)	50-66 (—)	(—)

1938
— Eladatlan:

A felhajtás 804 darabban kevesebb, mint a múlt héten. Irányzat élénk, az árak általában 2 koronával, némely esetben 4 koronával emelkedtek.

Budapesti szurómarhavásár.

Hivatalos jelentés.	1908. június 11.		
Fölhajtás és árak:	I.	II.	III.
919 Magyar élő borjú	82-90 (92-96)	70-80	—
— Magyar öltött borjú	(—)	(—)	(—)
9 Galicziai borjú	70-80 (—)	(—)	(—)
— Öltött bárány párja	(—)	(—)	(—)
13 Rugott borjú	(—)	50-68 (—)	(—)
— Élő gödölye	(—)	(—)	(—)
— Öltött gödölye	(—)	(—)	(—)
70 Eladatlan:	(—)	(—)	(—)

Irányzat élénk, árak mégis 3-4 f.-rel hanyatlottak.

Kőbányai sertésvásár.

Eredeti tudósítás.	1908. június 10.		
A) Magyar elsőrendű; Öreg nehéz, párja	K	—	—
400 kilón fölül	(—)	(—)	(—)
Öreg közép, párja 300-340 kg.	(—)	(—)	(—)
B) Magyar fiatal nehéz, párja 300 kilón feül	(—)	130-132	(—)
Fiatal közép, párja 251-300 kg.	(—)	132-134	(—)
Fiatal, könnyű	(—)	136-140	(—)
Sertéslétszám:	(—)	(—)	(—)
Volt készletben	(—)	június 8-án 38562	(—)
Fölhajtás	(—)	június 9-én 63	(—)
Elszállítás	(—)	június 10-én 438	(—)
Maradt készlet	(—)	június 11-re 38197	(—)

Kőbányai kiviteli sertésplac hettforgalma.

Hivatalos jelentés.	1908. június 3.— június 9.	
Allomány	(—)	június 3. 38476
Erkezett	(—)	1470
Összesen	(—)	39946
Elszállított:	(—)	(—)
Helyi fogyasztásra	(—)	390
Belföldre	(—)	1041
Bécsbe	(—)	505
Ausztriába	(—)	148
Szappanfőzőbe	(—)	9
Összes elszállítás	(—)	2093
Maradvány	(—)	június 9. 37853
Árak	(—)	130-140

Sovány sertésárak.

Url Rezső bizományos, VIII., Bérkocsis-utca. 12. Eredeti tudósítás. 1908. június 11.	1908. június 11.	
Ár elősúlyban 4 százalékos engedmény.	(—)	(—)
Vészen átment	60-100 kg. All.	146-130
„	100-120 „	130-126
„	120-160 „	126-120
„	160-200 „	120-114
Vészen át nem ment	60-100 „	110-108
„	100-120 „	108-106
„	120-160 „	106-106
„	160-200 „	104-100

Irányzat lanyhább.

Budapesti juhvásár.

Hivatalos jelentés.	1908. június 9.	
Fölhajtás és árak:	(—)	(—)
220 Hizlat úru	(—)	K 50-61
90 Feljavított juh	(—)	40-48
— Kisorsolt kos	(—)	(—)
— Kiverő és anyajuh	(—)	(—)
— Durvaszőrű	(—)	(—)
Irányzat lanyha.	(—)	(—)

Bécsi marhavásár.

Hivatalos jelentés.	1908. június 9.		
Fölhajtás összesen	(—)	(—)	5226
Minőség szerint:	(—)	(—)	(—)
Hízómarha	(—)	(—)	4273
Legelőmarha	(—)	(—)	953
Kicsontozni való	(—)	(—)	(—)
Származás szerint:	(—)	(—)	(—)
Magyar	(—)	(—)	3363
Galicz., bukov.	(—)	(—)	639
Egyéb vidékről	(—)	(—)	1224
Nemek szerint:	(—)	(—)	(—)
Ökör	(—)	(—)	3602
Bika	(—)	(—)	853
Tehen	(—)	(—)	544
Bivaly	(—)	(—)	227
Árak 100 kg. elősúlyért fogy. adó nélkül.	(—)	(—)	(—)
I.	(—)	(—)	(—)
Magyar hizott ökör	72-76 (78-80)	64-70	50-62
Galiczai hizott ökör	75-84 (86-88)	70-74	66-68
Tarka hizott ökör	82-90 (91-97)	72-80	64-70
Bika	65-70 (—)	59-64	54-58
Hizott tehen	65-76 (—)	59-64	54-58
Legelőmarha	(—)	(—)	(—)
Kicsontozni való	36-50 (—)	(—)	(—)
Bivaly.	40-52 (—)	(—)	(—)
Konzerváru	(—)	(—)	(—)
Fölhajtás 735 darabban nagyobb a multheténél. Az irányzat hanyatló.	(—)	(—)	(—)

Bécsi sertésvásár.

Hivatalos jelentés.	1908. június 9.	
Bejelentett a vásárra	(—)	15417
Fölhajtás: Zsirsértés	(—)	5457
Süldő	(—)	8556
Magyarországból	(—)	7031
Galiciából	(—)	6152
Oszták tartományokból	(—)	830
Összesen	(—)	14013
Árak:	(—)	(—)
Magyar I. minőségű sertés	118-120	(122)
Magyar közép sertés	114-118	(—)
Magyar öreg sertés	106-112	(—)
Könnnyű és szedett sertés	108-114	(—)
Süldő	92-120	(122)
Elősúlyban kgonkint fogyasztási adó nélkül.	(—)	(—)
Irányzat lanyhább.	(—)	(—)

Laptulajdonos: ORDÓDY LAJOS.
Felelős szerkesztő: BUZZI F. GEZA.

Csibék és tojótyukok

legjobban fejlődnek Fattinger erőtakarmánya mellett: **Fattinger Husrostos Baromfi-edele** kitünő hatást gyakorol a tojáshozamra. 50 kg. 22 K, 5 kg. portomentesen 3.—K. **Fattinger Husrostos Csibeelede** a házi szárnyasok legjobb telnevelési takarmánya. 50 kg. 23 K, 5 kg. bérmentve 3.20.

FATTINGER szabadalmazott Eblepény és Baromfi-erőtakarmány gyára WIENER-NEUSTADT. Több mint 250 I. díj.

Sertés-eladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközölköznek, sovány, úgy hizott állapotban

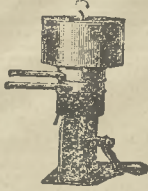
URL REZSÓ sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-utca 22. szám (Polgári serfőzde bérpalota). — Telefon: 97—05 interurban. Felvilágosítással készséggel szolgál.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, VÁCI-KÖRÚT 63. SZÁM

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2½, 3, 4, 5 és 12 Horse Power.
Munkaszűrők, járgány-csaplógépek, úthő-csaplógépek, kőmunka-roboták, konkolyosók, kaszálók, aratógépek, szénagyűjtők, borotvák.
COLUMBIA-DRILL legjobb sorvatógépek. Planet Jr. kapakék.
Szecskavágók, répvágók, kukorica-marzók, daráló, szék-malmok, egytámasz szék-utak, 2 és 3-vasú, akra és minden egyéb gazdasági gépek.
A részletes leírásért, árajánlatért meg kell küldetni.

BACHMANN ÉS TÁRSA

Tejgazdasági eszközök és ónozott bádogedény gyára. Ónozó-intézet. Tejtelepek berendezése.

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 2.
Távirati cím: „ÓNOZDA”
TELEFON 89—21.

Kivánatra árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve küldetnek.

PLYMOUTHOK

többszörösen kitért szülők-től, igen szépen fejlett 10—11 hónapos példányok (kakasok és jércék) csomagolással együtt 12—15 koronáért kaphatók
Kovács Ödönnél, Krisztina-körút 31. szám.

Dr. Gresznáry

gubacsi gazdaságának fajbaromfi-telepe **Soroksáron.** Az 1907. évi budapesti nemzetközi kiállításon legmagasabb díjakkal kitértetett telep. Ajánlja Angliából importált tenyésztésű ok után nevelt fekete, sárga és fehér orpingtonjait. Tenyésztások tucatja: a) fekete orpington 24 K; b) sárga 18 K; c) fehér 15 K. Termékletlen tojások egyszer kiscseréltnek. Árjegyzékek bérmentve.

Baromfitenyésztők figyelmébe !!

Olcsó sodrony-kerítések: szabadalmazott Hungaria-fonatokat stb. gyárt és szállít **Haidekker Sándor BUDAPESTEN, VIII. ker., Üllői-ut 48. sz.**

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900.	Biztosítási alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1.970.340.— K
Tartalékok		764.760.16 K
	Összesen:	2.735.104.16 K
1901. évi fölösleg		90.349.— K
1902. " " "		59.782.26 K
1903. " " "		109.331.73 K
1904. " " "		72.483.23 K
1905. " " "		61.730.60 K
1906. " " "		39.243.65 K

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle mézőzatok szerint. Az üzletrendményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéseiből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi fizetése közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½% díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Önműködő állatitató

szétrakható vagy egy darabban brodadalmi szabadalom. Legújabb és legjobb önműködő itatókészüléke a jelen kornak.
A. KÜNG
GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
Braunschweig (Németország).
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó tenyészállatok.

A Pusztá-Ujnepi uradalom (u. p. Nagykanizsa) többszörösen első díjakkal kitértetett tenyészeteiből telivér simmenthali bikák, ugyancsak telivér westfaliai kocák és kanok állandóan kiváló minőségben kaphatók.

770 első díj. Több mint 500.000 Alfa Laval Separator az egész világon
Alfa Separator R.-T.
Budapest, VI., Lomb-utca 11.
Tejgazdasági gyártelep.
Ujdonság! 1908. évi mintájú Alfa Separatorok a jelenkor legtekélyesebb fölözőgépei. Kérjen prospektust.
Szállítunk mindennemű tejgazdasági eszközt és gépeket a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban. Berendezünk tejtelepeket, tejszövetkezeteket és minta-tehenészeteket.
Árjegyzékek és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

TEJ-
szállító kannák.
szeparátorok.
hűtő készülékek.
kőpülők stb.
KLEINERES FLEISCHMANN
Vas- és rémáru gyárából
MÖDLING-BECS mellett.
Árjegyzék ingyen.

Eladó
egy pej herélt, 169 cm. magas, 7 éves, kitünően belovagolt, mozgékony, biztos ugrásu háti ló. Ára 1000 korona. Azonkívül van egy tiszta fekete 5 éves és egy 4 éves sárga, 160 cm. magas, herélt kocsi, mindkettő szép járásu, fejüket fenn hordják. — Hedzei uradalom, u. p. Macsola, Bereg megye.

Magyarországon az egyedüli sport- és haszonnyul-gazdaság, mely áll. aranyéremmel van kitün etve.
Kubinyi Béla
a legmagasabb állami és egyesületi aranyérmekkel, legtöbbször a budapesti nemzetközi baromfikiállításon állami aranyéremmel és győzedelmi díjakkal kitértetett telivér fehér és sárga orpington, pekingi óriás kacsa, sport- és haszonnyul mintagazdasága.
Ujszász Pest m.)
Tenyész egyedek és törzsek 10 koronától felfelé, keltető tojások az év minden szakában kaphatók. Árjegyzék az összes fajta leírásával készséggel küldetnek.

Elsőrendű magyarfajú **Erdélyi jármosökrök,** ugyancsak 1 éves magyarfajú **Erdélyi ökörborjuk** minden időben nagy választékban kaphatók **ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt.** (Szolnok-Doboka megye.)

Első Magyar Sertéshizlaló Részvény-Társaság BUDAPEST—KÖBÁNYA.

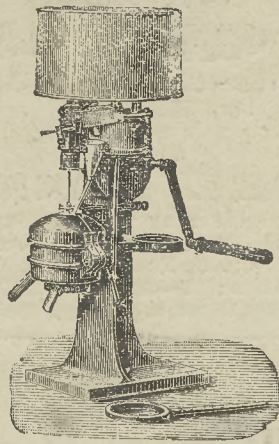
Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlalóknak a „Hizlalda”-állomás mindkét oldalán fekvő, 35.000 db sertés befogadására alkalmas, célszerűen berendezett szállástelepet, melyek csatornázza, kitünő vízzel bíró artézi-kutattal, vízvezetékkel, cselegrak-tárakkal, két gőzmalommal és szállóval vannak ellátva.
Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált cseleg beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladásával, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt áron a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legszolidabb kiszolgálásról gondoskodik. Alapított 1869.

Méhészetben szükségelt összes eszközöket robbanásmentes edényeket, hirdetési táblákat és minden e szakba vágó árú gyárt a **Magyar fémlemez ipar R.-T.** Budapest Erzsébet királyné-ut 57-59.

EREDETI
„MÉLOTTE“

tejfőlözö-gépek.

Legélesebb fölözés! Évi gyártás 30.000 drb.

A VILÁG EGYETLEN TEJFÖLÖZŐ GÉPE
szabadon függő dobbal,
miért is JAVÍTÁSOK KI VANNAK ZÁRVA. Já-
rása könnyű, kezelése egyszerű, tisztítása
kényelmes s rendkívüli tartós.

GEITTNER és RAUSCH

Budapest, VI., Andrásy-ut 8. szám.

TELJES TEJGAZDASÁGI BERENDEZÉSEK RÖL ÁRJEGYZÉKKEL KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLUNK.

1900. évi párisi világiállításon Grand Prix.

Kwizda-féle

korneuburgi marha-táppor

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és
juhok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb
istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyítá-
sára, a tej javítására és a tejelékenység fokozására.

II Kwizda-féle

korneuburgi marha-táppor

csak ezen védjegyvel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, Király-utca 12. szám.
Andrásy-ut 26. szám.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár
Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-
gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmen-
tes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repce-
ponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket,
vizmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Tejkannák,
tejgazdasági eszközök

legjutányosabban beszerezhetők

GEITTNER és RAUSCH

CÉGNEEL

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A szőlő trágyázása.

Írta: Ordódy Lajos. — Ára 3 korona. Gyakorlati útmutató arra, hogy miként
kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a leg-
jobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a
Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

Mindenféle

Szivattyúk

házi és nyilvános használatra, gyári és ipari célokra.

Vas- és ólomcsövek bármely nagyságban.
ISTÁLLÓ-VEZETÉKEK.

Mérlegek

legujabb és javított rendszerűek.

Szivattyúk és Mérlegek

tejgazdasági üzemekre kaphatók:

W. GARVENS

Központi és
főiroda: „Garvenswerke” Bécis II.,
Handelsquai 130.

Mintatelep: Wien I., Schwarzenberg-Strasse 6.

Árjegyzékek díjtalanul és portómentesen küldetnek.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szó-
val az összes háziállatok erősítésére, ed-
zésére, azok egészségének épségben
tartására a

Brázay KINCSEM-FLUID

KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúlja a hasonló célra szolgáló kül-
földi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb
minőségű kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb
gazdaságban, állami és magánmészesben, kato-
nai-, polgári- és versenystállókban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszer-
üzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapesten.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen cso-
magolás és bérmentes szállítással 24 kor.

Teljesen új a zsirmeghatározás terén a törvényileg védett

SAL-eljárás

(savmentes eljárás)

tej, tejjel és vaj zsirtartalmának meg-
határozásához új Butyrometerrel.

A legutóbbi kitüntetés:

Drezda városának tiszteletdíja a II. tej-
egészségügyi kiállításon Drezdában.

Savány
és teljes tej
részére

Dr. N. GERBER'S Co. m. b. H., LEIPZIG.